

תאכלו אותה!

לכל יפיהנפש למיניהם, ואנשי המוסר ההומני ה- רבי. איפה הייתם כל השנים, ואיפה התחבאתם: ומה מתאוס אתם זועקים היום געוואלט; מה קרה בסך- הכל, נטבחו כאלף נשים וילדים שנקברו בקבר אחים גם יחד.

הבנתי מכך, שלפי קנה-המידה המוסרי שלכם, לקבור אותם חיים במאות ואלפים זה בסדר, זה מוסרי וזה הומני. אבל לקבור אותם מתים זה לא מוסרי, ובמיוחד כאשר זה מזכיר לכם דבר-מה מהעבר הלא רחוק שלנו. לקחת אותם במאות ואלפים ולקבור אותם חיים בכלא, ולהסתתר מאחרי סיסמות יפות — ביטחון המדינה דורש זאת, ללא מישפט, ללא כבת- אישום, ללא כל ראיות או עובדות שעליהן אפשר לבסס אישום, ולהחזיק אותם חיים בתוך אותו הקבר בשל דעותיהם הפוליטיות במשך שנים ארוכות ללא כל תאריך שיחרור באופק. ולהסתתר מאחורי הסיסמות היפות: „מעצרים אדמיניסטרטיביים“, „תקנות לשעת חירום“, „סיכון ביטחוני“, וכל הבולשיט הזה — כל מה שרק יכול להמציא המוח היהודי.

עד כאן הכל היה אנושי ומוסרי, ואף לא אחד מכם קם וזעק געוואלט. ואני ברוב טיפשותי, תמיד חשבתי

שלקבור אנשים צריך רק כשהם מתים, ולא בעודם בחיים.

לפי אותה אמת-מידה של מוסריותכם המוסרית, לגרש אותם מאדמתם ולהפקיע את רכושם, אדמתם וביתם זה היה תמיד מוסרי, וגם רצוי, כי כל זה נעשה שוב מאחורי אותן מילים יפות: „טובת המדינה דורשת זאת“, ואני, ברוב טיפשותי, תמיד חשבתי שמי ששולח גנב, אשר גנב דבר-מה כדי להתקיים, לשנתיים

מאסר מאחורי הנימוק של „טובת הציבור“, צריך לתת לנו דוגמה יותר יפה. ולא: אם כבר אתה אוכל חזיר, אז השומן ינטוף לך מהזקן, ולא: אם כבר אתה גולן, אז גזול הכל. בית, אדמה, רכוש, נשמה, מה לא? מי שלא קם אז וזעק געוואלט, אל לו לבוא היום בטענות לאיש. כי הרי כבר אז היה צריך להיות ברור

„המרחק בין קבר אחים חיים וקבר אחים מתים הוא רק צעד אחד קטן“

לכל ילד, למה מעשים כאלה יובילו. ואתם, אנשי המוסר המזוייף, שהחרשתם כאשר הנבונים שביניכם ידעו ש- המרחק בין קבר אחים חיים וקבר אחים מתים הוא בסך הכל צעד אחד קטן נוסף, לא ביקשתם כל השנים ועדת-חקירה, וזה כדי שלא יגנוכם כבוגדים. והיום בכל זאת מכנים אתכם בוגדים וגיס חמישי ועוד. אז מדוע שתקתם כל השנים האלה? בשתיקתכם זאת, כאשר מעשים אלה נעשו תחת השמש, לאור היום ולנגד עיניכם, רק נתתם להם גושפנקה, נתתם עזרה ועידוד רוחני ומוסרי לאותם המוסרים שבמוסריים, ובכך סייעתם להם להכין את התבשיל הנפלא הזה. אז עכשו תאכלו אותו.

יורם לנדסברגר, הולנד

מי נתן

את הנשיקה?

התיירות לאילת מתה, בשעה לא טובה. האם תהייה לה תחיית-מתים? מי גרם את מיתתה ונישק אותה נשיקה אחרונה?

ב-30 בנובמבר 1969 הופיעה ידיעה מאוד מרעושה ב„ידיעות אחרונות“. מן הידיעה לומדים תושבי אילת כי יש עתיד חדש לעירם: ביום מן הימים ינחתו תיירים ישירות מאירופה אלכם. עד התגשמות התוכנית ימי- שיכו המטוסים הנוחתים בנמל-התעופה העירוני להיות על טהרת הכחול-לבן. תארו לכם — אילת תיהפך ל- נמל-תעופה בינלאומי והתיירות תיהפך לענף חשוב בה, אם לא העיקרי, „כמעט כמו מירקה“.

איזה ציפיות, איזה תיקוות ורודות הולידה ידיעה זו. שש שנים אינם זמן כה רב. ובדיוק שש שנים מאוחר יותר, ב-9 בנובמבר 1975, נחת באילת לראשונה מטוס צבוע אדום-לבן מדגם קרוול, השייך לחברת „סטרלינג“, בטיסה ישירה מקופנהגן. 109 הנוסעים הנפעמים מנוף המקום, שאותו ראו לקראת הנחיתה, נשארו יושבים במקום עד שראש-העיריה, גדי כץ, עלה למטוס ובירכם ברמקול. כאשר ירדו סוף-סוף מהמטוס היו מעיליהם מן הקור הצפוני מיותרים. הם ראו חיילים של משמר-הגבול עם תת-מקלעים — מראה מרגז מאוד, וביקורת-הדרכונים לא הדרוה ביותר.

גם המוכסים, שהזעקו לצורך הבדיקות, פישטו פשפש-היטב בחפציהם — לא בכל יום נופלים לידיהם הענוגות של שוטרי מוכסי אילת תיירים תמימים, ויש לבדקם היטב. המוכסים והשוטרים לא ידעו, כי נראה, כי בנמל-התעופה לוד כבר למדו שמטרתם של התיירים אינה הברחה כי אם נופש, טיול והכרת ארץ

כעם המלילה בושעה לא היתה ידועה לחושבי אילת שעסקו בתיירות ומישישו אותה מכל צד“

חדשה, זרה ומקסימה. שם כבר מקלים בבדיקות. לא כן באילת.

בעלי בתי-המלון של אילת, הברים והמיסעדות שיפשו ידעים. התיירים פשטו על אילת — הבה נפשוט את עורם.

גם למושקים היתה הרבה עבודה להיטפל ל- תיירות. התיירים עסקו עת-לעת, בין צלילה ושיזוף, בניקוי הזפת מרגליהם או בחבישת איזה פיצעון, כתוצאה מזוכיכת נטושה על שפת-הים.

אבל כולם קיוו: התיירים שבאו ליעד החדש, קיוו שהתיקות שלהם יצדיקו עצמן. אנשי העסקים והתיירות, המובילים למיניהם קיוו כי חשבונות-הבנק שלהם יתחוו חלילה, לא טובת התייר והתיירות היו

לנגד עיניהם. טובתם הם היא שעמדה בראש וראשונה. הנה מה אמר בסוף 1982 בעל מיסעדה לכתבת „העולם הזה“ ענת סרגוסטי („העולם הזה“ 2361): „פעם, מי שלא מצא חן בעינינו, היינו מגרשים אותו בלי בושעה“. כן, בלי בושעה. המילה „בושעה“ לא היתה ידועה לתושבי אילת שעסקו בתיירות ומימשו אותה מכל מכל צד. בושות הם עשו, אך בושעה לא ידעו. מנגד צפו תושבי ותיירני עקבה וקינאו. אכן, תנועת מטוסים זרים — זאת יכלו לראות בעין בלתי-מזויינת. אך האם זאת תנועה איתנה, טובה, מתפתחת, שורשית? ימים יגידו.

ב-1978 מתקרב השלום המיוחל עם מצרים. ב- אילת כבר יודעים כי לא לעולם חוסן, כי הגבול ישוב ויתקרב אליהם, כי עליהם להתאמץ קצת יותר כדי ליהפך אבן-שואבת לתיירות גם בעתיד. בדיוק חודש לפני שהסכמי קמפ דייוויד מעוררי התקוות והכמיהות נחתמים, ב-13.8.78, מתפרסמת ב„על המשמר“ ידיעה, המעוררת חרדה באילת. הידיעה מוסרת כי חברת

„בעלי העסקים באילת שיפשו ידעם, ידעים בהנאה: התיירים פושטים על העיר — אנחנו נכשלים אח עורם!“

„סטרלינג“, חלוצת הטיסות הישירות מאירופה לאילת, תהיה גם חלוצה לשכנה, לעקבה. „בשלב ראשון“, כך נאמר בידיעה, „ינחת בעקבה מטוס אחת לשבוע, עם 185 מקומות.“

לאילת עדיין יש פרופרטי ותיקות. „באילת ינחתו, החל מן החורף הקרוב, 5 טיסות שבועיות — מקופנהגן, מאוסלו, משטוקהולם ומהלסינקי, בתפוסה של 654 מקומות.“ אין מה לדאוג, אימא. אילת ממשכיכה בסורה. הסימנים אינם מדאיגים את תיירניה. התיירים ממילא ימשיכו להגיע והחוכמה „מה יש לה, לעקבה, להציע לתיירים“ נאמרת בזילוול בולט.

אזהרות של ממש ניחתות על אילת בעיצומה של עונת התיירות 78/79: ב-30.1.79 מופיעה רשימה ב- אותו עיתון, „על המשמר“, בשם „החלום ושיברו“ ו- בכותרת משנה: „באילת שחטו את התרנגולת ש- הבטיחה להטיל ביצי-זהב.“

בגוף הרשימה נאמר, כי חברת התיירות לנסיעות „טשרבורג“ לא היסטה גם בעבר להפסיק טיסות ו- נסיעות ליעדים שהכובו. היו עיכובים במתן אישורים (פורמלים) לנחיתה. מחירי הדלק מופקעים. האגרות גבוהות מן הסביר. השירותים לקויים. תלונות אין קצה. בינתיים החלו המטוסים לנחות גם ב„עציון“, והתהליך של „שחרור“ הנוסע התארך עוד יותר.

ומאידך, היתה עדיין עונת-פריחה לתיירות בכלל — במרס אותה שנה דנים ב„אל-על“ על פתיחת קו רביעי לסקנדינביה.

מה נלאה אתכם בעוד תיאורים מרשימים? את ההמשך הלא אתם כבר יודעים: באילת של חורף 82/82 נוהת מטוס אחד ויחיד פעם בשבוע, מוריד

מיספר נוסעים שעלו עליו בשטוקהולם ובקופנהגן וממשיך ללוד, שם יירדו יתר נוסעיו. מטוס אחד עלוב, וחברת „טשרבורג“ התנערה לחלוטין מכל הפרוייקט התיירותי הזה, שכה עורר תיקוות באילת ובישראל בכלל.

לעומת זאת טרם ראו את הכתובת על הקיר שהת- ממשה במישרד-התיירות. שם ממשיכים להערים קשיים. והנה לכם סיפור מן החיים: משרד-נסיעות בפני- לנד ביקש, בעצם אלה הימים, לדעת מה עלה בגורל החברה המסיסה „אל-על“, איתה חתם על הסכם ואף שילם, כמקובל, מיפרעה, להטסת נוסעים דרך קופנהגן לתל-אביב/אילת.

איש לא ידע את התשובה. האיש חיפש פיתרון, מאחר ואוהד ישראל הוא ושום פוליטיקה, מילחמה וכיו"ב לא ירתיעו אותו, חיפש ומצא פיתרון להעבורה — חברת-התעופה הפינית, שנוסעת בין הלסינקי ועמאן שבירדן, תסיע. דרך הנשרים יעברו נוסעיו למיספר ימים לישראל הסמוכה. אבל ישראל איחרה את המועד גם להסדר כזה. „אתה רוצה אילת?“ שאלו את בעל אותה חברת-נסיעות סוכני נסיעות ערביים במתק שפ- תיים, „תקבל את אותה שמש בדיוק, ואפילו יותר בזול ובלי בעיות ותלאות. תקבל את עקבה.“

אתם חושבים שהוא המשיך לשמור אמונים לאילת? לא. התנאים היו בהחלט מפתים, ותושבי עקבה יזכו בעוד ימים ספורים לשווף עיניהם בפניות המשתזפות. אולי בהזדמנות זאת יקבלו התיירים הפיניים גם

איזה שיעור קטן בתולדות הציונות מנקודת מבט ירדנית-פלסטינית, יהיה להם שירות טוב והכנסת אורחים שאותה לא ישכחו. הם ימליצו לחבריהם וידידיהם בהתאם לכלל הידוע: „תייר מרוצה סוחר שניים. תייר ממורמר ימנע מארבע.“

ובאילת ימשיכו (אולי) לדוש בשאלה מי העניק את הנשיקה האחרונה לתיירות שלהם, שמתה מיתת נשיקה.

13 שנים אינם זמן רב, אבל כאשר המדובר הוא בהריון, לידה, חיים ומוות — הרי שזה תהליך מהיר מאוד-מאוד.

עלי כהן, סקנדינביה